

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Monika Horna-Cieślak

Warszawa, 31 października 2024 roku

ZEC.401.3.2024.KH

**Szanowny Pan,
Donald Tusk
Prezes Rady Ministrów**

Szanowny Panie Premierze,

Z niepokojem obserwuję doniesienia medialne na temat szerokiej i w zasadzie nieograniczonej możliwości nabycia przez dzieci w sieci tzw. lootboxów. Jest to niezwykle popularny, również wśród młodych a także bardzo uzależniający proceder, który powszechnie uznawany jest za formę hazardu. Dodatkowo martwią mnie doniesienia na temat promowania go, głównie wśród dzieci, przez znanych polskich influencerów.

Lootbox – swego rodzaju skrzynka, pudełko w grach komputerowych zawierające losowe, wirtualne przedmioty. Można je otrzymać za postęp w grze, jak również kupując za wirtualne (zdobywane w grze) lub realne pieniądze za pomocą mikropłatności. Gracz płaci, bo liczy, że trafi na coś wartościowego, lecz często za dużą wpłatą stoją przedmioty o znikomej wartości. Skrzynki z losową zawartością cyfrową to narzędzie, które jest masowo stosowane przez deweloperów produkujących gry. Swoją działalność opierają oni na założeniu, że nie jest to hazard, gdyż każdy zakup skutkuje otrzymaniem produktu, choć często są to rzeczy bezwartościowe. Możliwość nabycia lootboxów, stała się nowym sposobem na zarabianie dużych pieniędzy, wykorzystując przy tym mechanizm uzależnienia.

Ten szkodliwy dla młodych proceder jest możliwy i szeroko dostępny ze względu na fakt, że obecne prawo nie uznaje lootboxów za hazard, co pozwala tego typu serwisom działać w legalnie.

Ustawa o grach hazardowych zawiera katalog gier hazardowych, a orzecznictwo sądów administracyjnych ugruntowało stanowisko, że ma on charakter zamknięty. W związku z tym minister właściwy do spraw finansów publicznych nie może określać, jakie inne gry, niewymienione w tym katalogu, spełniają wymogi ustawy o grach hazardowych (wyrok NSA z 6 grudnia 2016 r., sygn. akt II GSK 924/15). Powyższe oznacza, że zakresem tej ustawy objęte są wyłącznie gry faktycznie wypełniające wszystkie przesłanki określone w definicjach

poszczególnych gier. Należy zauważyć, że wśród tych gier obowiązujące przepisy ustawy nie wymieniają gier, które wykorzystują w swojej formule tzw. lootbox.

Dodatkowo 2019 r. Ministerstwo Finansów wydało oświadczenie, z którego wynika, że skrzynki są legalne i nie naruszają obowiązującej ustawy hazardowej, ponieważ sam element losowości nie przesądza o charakterze hazardowym gry.

Jednak wiele osób, w tym ekspertów, podkreśla, że otwieranie skrzynki to nic innego jak gra hazardowa. Trzeba zapłacić za możliwość udziału w niej, a wygrana zależy od przypadku. W 2020 r. naukowcy z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego opublikowali pracę pt. "Psychologiczno-prawne aspekty korzystania z lootboxów"¹, w której przekonywali, że korzystanie z lootboxów jest rodzajem gry hazardowej.

Skala problemu eskaluje - nieustannie pojawiają się nowe, podobne strony, wykorzystujące niejednoznaczność przepisów.

Szanowny Panie Premierze, przez wzgląd na powyższe apeluję o podjęcie wieloresortowych działań, które umożliwią zapewnienie ochrony dzieciom i młodzieży przed zagrożeniami związanymi z hazardem wirtualnym.

Proszę o zmianę ustawy o grach hazardowych, by umożliwić objęcie katalogiem gier hazardowych lootboxy, uwzględniając je jako formę hazardu podlegającą zakazowi udziału osób niepełnoletnich. Pozwoli to też na dodanie obowiązkowej weryfikacji wieku przy ich sprzedaży.

Niezbędne są też działania, które uniemożliwią reklamowanie tego typu skrzynek. Wspomniani wcześniej influencerzy celowo wprowadzają swoich fanów w błąd promując lootboxy jako zabawę, nie informując, że to forma reklamy. Taka promocja jest szczególnie groźna dla młodych odbiorców, którzy mogą łatwo ulec presji społecznej i zachętom do wirtualnych zakupów, zwłaszcza pochodzących od ich idoli.

Z wyrazami szacunku

Monika Horna-Cieślak

Rzecznik Praw Dziecka

¹ Lelonek-Kuleta, B., Niewiadomska, I., & Chwaszcz, M. (2020). Psychologiczno-prawne aspekty korzystania z lootboxów. Teka Komisji Prawniczej PAN Oddział W Lublinie, 13(2), 383–392.
<https://doi.org/10.32084/tekapr.2020.13.2-29>